

SOCIALSTYRELSEN

Det har du ret til

– til forældre, hvis barn
skal anbringes eller er anbragt

Dit barn er anbragt eller skal anbringes

Denne pjeces handler om dine rettigheder som forælder i forbindelse med en anbringelse af dit barn.

Du kan læse om det, der skal besluttes, inden dit barn bliver anbragt. Pjecen handler også om nogle af de mange ting, der skal tages stilling til, mens dit barn er anbragt, og når han eller hun måske skal hjem til dig igen.

I slutningen af pjecen finder du en forklaring på de ord i teksten, der er skrevet med *grønt og kursiv*.

Beslutningen om at anbringe dit barn er enten truffet af kommunen med dit samtykke – så kaldes det anbringelse med samtykke (en frivillig anbringelse) – eller af børn og unge-udvalget uden dit samtykke – så kaldes det anbringelse uden samtykke (en tvangsanbringelse).

Det er dit barn, det handler om

ServiceLOVEN beskriver reglerne for anbringelser af børn.

På baggrund af en *børnefaglig undersøgelse* har kommunen vurderet, at dit barn skal anbringes. Vurderingen er, at dit barn har brug for særlig støtte i en periode, og derfor skal bo et andet sted.

Kommunen skal sørge for, at alle de beslutninger, der tages under anbringelsen, skal tage udgangspunkt i, hvad der er bedst for dit barn.

Barnets vanskeligheder skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken.

Barnets og den unges vanskeligheder skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken. Hvis dette ikke er muligt, skal foranstaltningens baggrund, formål og indhold tydeliggøres for forældremyndighedsindehaveren og for barnet eller den unge.

Uddrag af serviceLOVENS § 46, stk. 3

Du har ret til at blive inddraget

Hvis du har forældremyndigheden over dit barn, fortsætter det sådan selv om barnet bliver anbragt.

Kommunen skal sikre, at du som forælder, så vidt det er muligt, bliver inddraget i beslutninger, der har med dit barn at gøre. Men kommunen kan selv træffe beslutninger, hvis det er nødvendigt af hensyn til barnets bedste. Også, hvis det ikke er muligt at indgå aftaler med dig og dit barn.

Du har altid ret til at kende begrundelserne for kommunens beslutninger.

Sagsbehandleren skal tale med dit barn før anbringelsen og i den periode, hvor barnet eller den unge er anbragt.

Du har forskellige muligheder for at klage. På side 21 kan du læse mere om det.

På side 4 kan du læse om dine rettigheder som forælder, hvis du ikke har forældremyndigheden.

Borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag. Kommunalbestyrelsen tilrettelægger behandlingen af sagerne på en sådan måde, at borgeren kan udnytte denne mulighed.

Retssikkerhedslovens § 4

Formålet med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste og skal have til formål at:

- 1) sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk,
- 2) sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at indgå i sociale relationer og netværk,
- 3) understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse,
- 4) fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel og
- 5) forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv.

Serviceovens § 46, stk. 1

Forældremyndighed

Forældre, der har forældremyndigheden over barnet, er part i sagen om barnet og har ret til at være medbestemmende om beslutninger vedrørende barnet.

Er du forælder uden forældremyndighed skal kommunens undersøgelse af familiens forhold også omfatte barnets forhold til dig. Formålet er at afklare, om forældre uden forældremyndighed kan spille en positiv rolle for barnet.

Er du forældre uden forældremyndighed har du ret til at få information om barnets forhold fra skoler, daginstitutioner og fra social- og sundhedsvæsenet, men du skal selv bede om det. Kommunen kan dog beslutte, at du som forældre uden forældremyndighed ikke skal have disse informationer, hvis vurderingen er, at det vil være til skade for dit barn.

Den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, er part i afgørelser, der vedrører barnets ret til kontakt og samvær med forælderen selv.

Dit barns handleplan

Inden anbringelsen skal der udarbejdes en handleplan for dit barn. Det er kommunens ansvar, at handleplanen bliver lavet, og at du og dit barn så vidt muligt bliver inddraget. Handleplanen bygger på den *børnefaglige undersøgelse*, som kommunen gennemfører. Handleplanen skal blandt andet beskrive, hvad formålet med anbringelsen er, hvor dit barn skal bo, og hvor længe kommunen forventer, at dit barn skal være anbragt.

Handleplanen skal også beskrive de konkrete mål, der er sat for dit barns skolegang, sundhed, fritid, venskaber, trivsel mv. Desuden skal handleplanen beskrive støtten til jer som familie.

Det sted, hvor dit barn, bliver anbragt, kan få en kopi af handleplanen, hvis du (og dit barn, hvis han eller hun er fyldt 15 år) giver *samtykke* til det. Det er vigtigt, at anbringelsesstedet har alle de oplysninger, der gør

det muligt for dem at give dit barn den bedst mulige støtte.

§ En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal tage udgangspunkt i resultaterne af den børnefaglige undersøgelse af barnets eller den unges forhold, jf. § 50. Handleplanen skal i forhold til de problemer, der er afdækket i undersøgelsen, indeholde konkrete mål i forhold til barnets eller den unges trivsel og udvikling i overensstemmelse med det overordnede formål med støtten, jf. § 46. Herudover skal handleplanen for unge, der er fyldt 16 år, opstille konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet, herunder i forhold til beskæftigelse og uddannelse.

Serviceovens § 140, stk. 3

Støtteperson

Hvis du har forældremyndigheden, har du ret til en *støtteperson*, så snart en anbringelse af dit barn er på tale, mens han eller hun er anbragt og i en kortere periode efter, at dit barn eventuelt kommer hjem igen.

Støttepersonen er uafhængig af kommunen. Støttepersonens opgave er at lytte og være der for at støtte dig. Det kan for eksempel handle om at tale med dig om det, der er svært ved at være forældre til et anbragt barn. Støttepersonen kan støtte dig i samarbejdet med sagsbehandler og anbringelsessted, hjælpe dig med at forberede dig til møder og med at læse og forstå skriftligt materiale om dit barn. Du bestemmer selv, hvad du vil snakke med støttepersonen om, og hvad hun eller han skal vide om din situation.

Kommunen kan henvise dig til nogle støttepersoner, som du kan vælge mellem. Du kan også selv foreslå en person. Kommunen skal vurdere og afgøre, om den person, du foreslår, er egnet som støtteperson. Kommunen bevilliger støttepersonen, fastsætter tidsforbruget for støttepersonen og dækker de udgifter, der er forbundet dermed. Du kan klage hvis du er uenig i kommunens afgørelser.

Kommunen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet.

Serviceovens § 54, stk. 1

Bisidder

Når der skal være møder af den ene eller den anden art, har du ret til at have en *bisidder* med. Bisidderens opgave er at være din personlige støtte ved møderne, og han eller hun kan for eksempel hjælpe med at huske og at forstå, hvad der bliver sagt og aftalt under møderne. En bisidder er en person, du selv udpeger. Det kan for eksempel være et familiemedlem eller en god ven.

Du bestemmer selv, hvor meget bisidderen skal have at vide om jeres situation. Du har ret til at have en bisidder med til møderne, selv om du også har en *støtteperson*.

Bisidderen modtager ikke løn fra kommunen.

Støtte – også til dig

Du har som forælder mulighed for at få støtte, hvis kommunen vurderer, at du har behov for det. Kommunen skal træffe afgørelse om og fastsætte en særskilt plan for støtten til forældrene. Det kan dreje sig om en støtteperson, ligesom det kan dreje sig om støtte til at udfylde din rolle som forælder, mens dit barn er anbragt, og til at løse de problemer, der eventuelt er i familien, så dit barn kan hjemgives.

§ Under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet efter § 52, stk. 3, nr. 7, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om støtte til forældrene efter stk. 1, efter § 52, stk. 3, eller efter anden lovgivning. Støtten skal så vidt muligt medvirke til at løse de problemer, som har været årsag til anbringelsen med henblik på at støtte forældrene i at varetage omsorgen for barnet eller den unge ved en eventuel hjemgivelse eller i samvær med barnet eller den unge under anbringelsen. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte en særskilt plan for støtten til forældrene.

Serviceovens § 54, stk. 2

Støtten kan for eksempel være familiebehandling, forældrekurser eller forældreprogrammer. Det kan også være misbrugsbehandling, en arbejdsmarkedsindsats eller andet, der kan medvirke til, at du kan spille en positiv rolle for dit barn. Der kan også være tale om økonomisk støtte.

Når kommunen tager stilling til, om du kan få støtte, har du ret til at få en skriftlig begrundelse for deres afgørelse, og du kan klage til *Ankestyrelsen*, hvis du er uenig.

Hvor skal dit barn bo?

Kommunen beslutter, hvor dit barn skal bo. Kommunen skal vælge et anbringelsessted, som dækker de behov for særlig støtte, dit barn har, og som er blevet belyst i den *børne-faglige undersøgelse*. Der findes flere typer af anbringelsessteder.

Plejefamilier, døgninstitutioner og opholdssteder er vidt forskellige. De har hver deres måde at fungere på, leveregler og dagligdag. Derfor er det ikke muligt her at fortælle om det sted, hvor netop dit barn skal bo.

Plejefamilier. Der findes forskellige former for plejefamilier.

- **Netværksplejefamilie.** Kommunen skal først og fremmest undersøge, om dit barn kan bo hos nogen i jeres familie eller omgangskreds. I givet fald skal de godkendes som netværksplejefamilie og gennemgå en kort uddannelse. En netværksplejefamilie får dækket de omkostninger, der er forbundet med at have barnet eller den unge boende, men får ikke vederlag ligesom andre plejefamilier.

- **Plejefamilie.** En plejefamilie er en plejeforælder eller et plejeforældrepar, der er godkendt til at have et eller flere plejebørn, og som har gennemgået en kort uddannelse.

- **Kommunal plejefamilie.** En kommunal plejefamilie har særlige kompetencer og lidt mere uddannelse, der gør, at de kan tage sig af børn med særlige vanskeligheder, for eksempel børn som har behov for behandling.

Døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder er meget forskellige. Nogle har flere afdelinger, men typisk bor børnene eller de unge i mindre grupper, og der er medarbejdere døgnet rundt. Nogle steder har deres egen skole.

Eget værelse. Kommunen kan også beslutte, at dit barn skal bo på eget værelse og modtage støtte med henblik på at kunne klare sig selv.

Andre muligheder. Kostskoler, efterskoler og skibsprojekter er andre eksempler på steder, hvor børn og unge kan anbringes uden for hjemmet.

Valg af anbringelsessted

Du har ret til at blive hørt, inden kommunen træffer beslutning om valg af anbringelsessted. Som regel besøger både du og dit barn det eller de steder, der kan komme på tale.

Opholdssteder og døgninstitutioner har ofte informationsmateriale, der beskriver stedet. Langt de fleste har også informationer på internettet. Desuden er der informationer om alle godkendte institutioner og opholdssteder på [tilbudsportalen](#).

Den endelige beslutning om valg af anbringelsessted er kommunens. Beslutningen træffes på baggrund af en vurdering af, hvilket tilbud, der passer bedst til dit barn. Det er ikke et krav, at du og dit barn *samtykker* i valget af anbringelsessted. Kommunen skal lytte til dit barns mening og ønsker, ligesom den skal lytte til dine, fordi din accept af stedet har stor betydning for dit barn.

Det er muligt at klage over valget af anbringelsessted. Se mere om det side 21.

Dit barns skole

Spørgsmålet om valg af skole er et emne, som sagsbehandleren skal tage op med jer. Dit barn har ret til at blive undervist.

Nogle gange kan det være nødvendigt, at dit barn skifter skole i forbindelse med anbringelsen. Det kan være af praktiske grunde, fordi det nye sted ligger langt væk. Men der kan også være andet, der taler for et skoleskift. Måske skal dit barn gå på en skole på selve døgninstitutionen eller opholdsstedet.

Hvis du har forældremyndigheden, kan du deltage i skole-hjem samtaler, forældremøder, forældrekonsultationer og andre aktiviteter på skolen. Kommunen kan bestemme, at du ikke kan deltage, hvis vurderingen er, at det er nødvendigt af hensyn til dit barns bedste.

Fritidsaktiviteter

Måske går dit barn til sport eller en anden form for fritidsaktivitet. Det skal naturligvis fortsætte, hvis det overhovedet kan lade sig gøre rent praktisk.

Sagsbehandleren skal tage emnet op med jer og planlægge det med plejefamilien eller medarbejdere på anbringelsesstedet.

Kenneth var på vej ud i kriminalitet

Da Kenneth var omkring 12 år, begyndte han at leve sit eget liv med kammeraterne. Han begyndte at pjække fra skole. Han var også involveret i nogle smårapserier, og en aften var han med til at overfalde en ældre mand på åben gade. Da blev det klart for hans forældre, at de havde brug for hjælp.

I flere år havde de kæmpet for at få ham til at forstå, at han var på gale veje. De prøvede alt det, de kunne, men hvis de skældte ud og forlangte, at han skulle blive hjemme, blev Kenneth rasende og kunne finde på at blive væk i flere dage ad gangen.

På et tidspunkt henvendte forældrene sig til sagsbehandleren for at få hjælp og efter forskellige tiltag besluttede de i enighed, at Kenneth skulle anbringes i en periode.

- På et tidspunkt måtte vi simpelthen kaste håndklædet i ringen. Kenneth var kommet i rigtig dårligt selskab. Der var noget vold og noget kriminalitet med i det, og vi kunne ikke styre ham.
- Vi kontaktede sagsbehandleren og fik en grundig snak om mulighederne. Vi var ikke glade for det, men en anbringelse lød som den bedste løsning. Vi var ude at se på den døgninstitution, som sagsbehandleren foreslog. Det virkede som et godt sted, og derefter gav vi vores samtykke til, at han blev anbragt. Selvfølgelig snakkede vi også med Kenneth om det, og han ville også gerne selv ud af det gale spor, han var kommet ind på.
- Vi har faktisk tættere kontakt med ham nu, efter at han er kommet på døgninstitution. Når han er hjemme, fungerer det også langt bedre.

Kontakt og samvær mellem dig og dit barn

Alle anbragte børn og unge har ret til samvær med deres familie og netværk under anbringelsen. Kommunen skal sørge for, at barnet får mulighed for at skabe og bevare nære relationer til familie og netværk – også på længere sigt.

Planlægningen af, hvor tit du og dit barn kan have kontakt og være sammen, sker i samarbejde mellem kommunen, dit barn og dig. Det gælder for eksempel også med hensyn til, hvor og hvor længe I kan være

§ Barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, herunder søskende, bedsteforældre, øvrige familiedlemmer, venner m.v. under anbringelsen uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til barnets eller den unges bedste og under hensyntagen til beskyttelsen af barnets eller den unges sundhed og udvikling og beskyttelsen af barnet eller den unge mod overgreb sørge for, at forbindelsen mellem barnet eller den unge og forældrene og netværket holdes ved lige. Ved tilrettelæggelse af samværet, skal der lægges vægt på, at barnet eller den unge også på længere sigt har mulighed for at skabe og bevare nære relationer til forældre og netværket

Uddrag af servicelovens § 71, stk. 1

sammen, hvor tit du kan komme på anbringelsesstedet, og hvor tit dit barn kan komme hjem på besøg, evt. også på weekend og ferie.

Kommunen skal vurdere, hvordan dit barns samvær og kontakt med familie og netværk kan tilrettelægges for at være til barnets bedste. Kommunen har mulighed for at træffe beslutninger om at regulere eller midlertidigt ophæve samvær.

De konkrete aftaler bliver lavet i samarbejde med anbringelsesstedet, og eventuelt er det kommunen, der udformer planen.

Kommunen kan træffe beslutninger om samvær og kontakt, hvis I ikke kan blive enige om en aftale. Både du og dit barn har ret til at blive hørt om jeres ønsker, inden kommunen træffer beslutning.

Hvis kommunen træffer beslutninger om samvær, som ikke imødekommer dine ønsker, har du ret til at få en velbegrunnet afgørelse, og du har mulighed for at klage over afgørelsen.

Støttet samvær

Hvis kommunen vurderer, at der er behov for det, kan kommunen tilbyde, at samværet mellem forældre og barn støttes ved, at der er en tredje person til stede under samværet. Støttet samvær er først og fremmest en støtte til forældrene, og der er ikke tale om kontrol eller overvågning. Der udarbejdes ikke en rapport over et støttet samvær.

Støttet samvær kan komme på tale, hvis forældre har brug for råd, hjælp og vejledning under samvær med barnet. Forudsætningen er, at den der har forældremyndigheden og den unge, der er fyldt 15 år, giver deres *samtanke*.

Overvåget samvær

Børn og unge-udvalget kan for en bestemt periode træffe beslutning om, at der skal være overvåget samvær, når det er nødvendigt af hensyn til barnets sundhed eller udvikling. Det vil sige, at der er en person udpeget af kommunen til stede, når barnet har samvær med forældrene eller en person fra familie og netværk. Der kan blive tale om overvåget samvær, hvis vurderingen er, at det er nødvendigt af hensyn til dit barns sikkerhed, eller hvis dit barn har det svært ved samværet, for eksempel fordi I ikke har set hinanden i lang tid.

Afbrydelse af samvær

Børn og unge-udvalget kan under de samme betingelser som for overvåget samvær for en bestemt periode beslutte at afbryde kontakten i form af samvær eller brev-, mail- eller telefonforbindelse mellem barnet og forældrene eller barnet og netværket.

§ Når det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, kan børn og unge-udvalget for en bestemt periode træffe afgørelse om, at samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen. Under de samme betingelser og ligeledes for en bestemt periode kan der træffes afgørelse om at afbryde forbindelsen i form af samvær eller brev-, mail- eller telefonforbindelse mellem forældrene eller netværket og barnet eller den unge, ligesom der kan træffes afgørelse om, at barnets eller den unges anbringelsessted ikke må oplyses over for forældrene eller netværket.

Serviceovens § 71, stk. 3

Dit barns kontakt og samvær med andre

Kommunen har pligt til at snakke med dit barn om, hvem fra familien og netværket han eller hun ønsker at have kontakt med. Kommunen skal også lave aftaler med anbringelsesstedet om, hvordan det skal foregå.

Hvis dit barns søskende ikke er anbragt, eller hvis de er anbragt forskellige steder, har dine børn ret til at have kontakt med hinanden. Dit barn har også ret til at have kontakt til andre fra sin familie, for eksempel med sine bedsteforældre. Al erfaring viser, at båndene til familien kan have stor betydning senere i livet.

Ofte vil det også være positivt, hvis dit barn fastholder kontakten til sine kammerater og måske inviterer dem på besøg på anbringelsesstedet.

Når du har flere børn

Hvis du har flere børn, der skal anbringes, har kommunen pligt til at undersøge, om de kan blive anbragt samme sted. Særlige forhold kan forhindre det. Det kan for eksempel være, hvis børnene har meget forskellige behov for støtte, som det samme anbringelsessted ikke kan tilbyde.

Opfølgning og tilsyn

Under anbringelsen skal kommunen føre tilsyn med, hvordan dit barn har det, og de skal følge op på, om dit barn udvikler sig på en god måde. Første opfølgning skal ske senest tre måneder efter, at anbringelsen er begyndt. Derudover skal kommunen følge op efter behov, men mindst to gange om året.

Opfølgningen omfatter hele dit barns situation og også familiens forhold. Relevante aktører skal inddrages i opfølgningen, og det er et lovkrav, at der bliver talt med barnet og forældrene i den forbindelse. Ved opfølgningen vurderes, om handleplanen stadig passer til dit barns og din families behov, eller om den skal justeres, for at formålet med anbringelsen kan blive opfyldt.

Kommunen skal træffe beslutning om eventuelle ændringer i handleplanen.

I forbindelse med tilsynet skal sagsbehandleren besøge stedet og snakke med dit barn mindst to gange om året. Kommunen skal så vidt muligt sikre, at samtalen kan foregå uden, at der er en medarbejder fra anbrin-

gelsesstedet eller fra plejefamilien til stede. Dit barn har ret til at have en *bisidder* med til samtaler med sagsbehandleren.

Hvis dit barn er handicappet og har brug for en hjælper under samtalen, skal han eller hun have tilbud om det.

§ Ved anbringelse uden for hjemmet skal vurderingen af indsatsen og behovet for revision af handleplanen ske på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge, jf. § 148, stk. 1, og efter kontakt med forældremyndighedsindehaveren. Tilsynet efter § 148, stk. 1, skal omfatte mindst to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor kommunen taler med barnet eller den unge. Samtalen skal så vidt muligt finde sted uden andre personer fra anbringelsesstedets tilstedeværelse. Vurderingen skal omfatte en stillingtagen til, hvorvidt andre forhold end de hidtil beskrevne, jf. § 140, er relevante, og i så fald skal disse indgå i en revideret handleplan.

Serviceovens § 70, stk. 2

Samarbejdet mellem dig og anbringelsesstedet

Kommunen lægger rammerne for samarbejdet mellem dig og anbringelsesstedet og for kontakten mellem dig og dit barn. Inden for de rammer skal anbringelsesstedet arbejde. Kommunen skal sørge for, at du får den relevante information om dit barns hverdag.

Samarbejdet og de faste aftaler skal bidrage til, at du som forælder stadig har mulighed for at være en positiv del af dit barns liv under anbringelsen.

Kommunens forpligtelser

Ved dit barns anbringelse overtager kommunen en række forpligtelser over for dit barn. Det betyder, at andre voksne, i den periode dit barn er anbragt, kan tage sig af en del af det, du før har klaret. Indkøb af tøj og lægebesøg er eksempler på elementer i dit barns hverdag, som anbringelsesstedet kan tage sig af. Kommunen betaler de udgifter, der er forbundet med disse ting.

Du har ret til at blive informeret om dit barns hverdag, og det er vigtigt, at du så vidt muligt er med i beslutningerne. Opstår der konflikter i samarbejdet, skal kommunen være aktiv i forhold til at løse de problemer, der måtte være.

Økonomi

Mens dit barn er anbragt, overtager kommunen forsørgelsen af dit barn. Det betyder samtidig, at du derfor ikke modtager børnepenge, børnebidrag eller børnefamilieydelse.

Du har som forælder stadig forsørgerpligt overfor dit barn. Du skal derfor muligvis betale et månedligt beløb til kommunen. Beløbets størrelse afhænger blandt andet af din indtægt. Der er mulighed for, at du af forskellige grunde kan blive fritaget helt eller delvist for at betale til dit barns forsørgelse.

Kommunen kan beslutte at yde økonomisk støtte, hvis de vurderer, at det kan bidrage til, at du og dit barn får en stabil kontakt, mens dit barn er anbragt. Det kan dreje sig om økonomisk støtte til transport, når du skal besøge dit barn og lign. Tal med sagsbehandleren om det.

§ Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at yde økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Serviceovens § 52 a, stk. 1.

Sprog og religion

Måske kommer I fra et andet land og har ikke dansk som modersmål. Måske har I en religion og en kultur med leveregler, der er anderledes end, hvad der er almindeligt i Danmark. Det skal kommunen tage hensyn til, for eksempel når de skal finde det sted, hvor dit barn skal bo.

Medarbejderne på anbringelsesstedet skal også tage hensyn, og sagsbehandleren skal sørge for, at de også gør det. Kommunen skal hjælpe jer, så I kan blive ved med at snakke sammen.

Jeanettes mor havde et alkoholmisbrug

Jeanettes mor blev alene med sin datter, da Jeanette var syv år. Allerede på det tidspunkt havde moderen et problem med alkohol. Hun gjorde meget ud af, at alt skulle se ordentligt ud udadtil, men i perioder kunne det være rigtig svært. Så passede Jeanette sig selv, og det var også hende, der sørgede for mad i køleskabet og den slags. På et tidspunkt opdagede klasselæreren, at der var problemer i Jeanettes hjem og talte med hende om det. Skolen underrettede kommunen, som gennemførte en børnefaglig undersøgelse af Jeanettes og moderens forhold. På baggrund af undersøgelsen besluttede kommunen at tilbyde, at Jeanette kunne komme i aflastning hos en familie, mens moderen blev behandlet for sit alkoholmisbrug.

Jeanettes mor startede i behandling, og det gik godt i et par år, men så fik moderen et alvorligt tilbagefald. Kommunen vurderede igen, hvilken støtte Jeanette og hendes mor havde brug for, og de kom frem til, at det bedste for Jeanette ville være, at hun kom til at bo fast hos plejefamilien. Det ville Jeanette gerne, og efter en del overvejelser valgte moderen at give sit samtykke. Jeanettes mor fik en støtteperson.

– Jeanette er 14 nu, fortæller hendes mor.
– Det føltes først som et stort nederlag ikke at kunne have hende hjemme. Det snakkede jeg meget med min støtteperson om. Der er også nogen, der har svært ved at forstå det, men efter omstændighederne er det den bedste løsning. Jeg kan jo se, at Jeanette har det godt i sin plejefamilie. Jeg er stadig hendes mor, og hun er sammen med mig, når jeg har overskud til det.

Hjemgivelse og hjemtagelse

Anbringelsen af dit barn ophører, når kommunen vurderer, at formålet med anbringelsen er nået, eller omvendt, hvis anbringelsen ikke lever op til sit formål, eller når dit barn fylder 18 år.

Hvis dit barn er frivillig anbragt, kan du til enhver tid trække dit *samtykke* til anbringelsen tilbage. Hvis dit barn er fyldt 15 år, kan han eller hun også trække sit samtykke tilbage. I begge tilfælde er anbringelsen ikke længere frivillig, og kommunen skal tage stilling til, om dit barn kan hjemgives. Kommunen skal inden syv dage tage den beslutning. Hvis kommunen vurderer, at dit barn ikke kan hjemgives, og at betingelserne for anbringelse uden samtykke er til stede (se side 20), kan kommunen indstille til *børn og unge-udvalget*, at anbringelsen skal fortsætte uden dit samtykke, altså som en tvangsanbringelse.

Hjemgivelsesperiode

Hvis det bliver besluttet, at dit barn skal hjem igen, skal kommunen fastsætte en hjemgivelsesperiode. Det skal ske for at forberede barnet på hjemgivelsen og planlægge evt. støtte til jer efter hjemgivelsen. Kommunen kan også beslutte i hjemgivelsesperioden at undersøge og vurdere, om der er grundlag for at fortsætte anbringelsen uden samtykke. Kommunen kan beslutte, at der skal gå op til seks måneder, før dit barn skal hjem.

I forbindelse med at anbringelsen ophører, og barnet eller den unge flytter hjem, skal kommunen revidere handleplanen og træffe beslutning om den evt. støtte og indsats, der er behov for til barnet og familien.

Når dit barn er ved at være voksent

Når dit barn er 16 år eller mere, skal handleplanen indeholde mål for, hvordan han eller hun bliver forberedt på en tilværelse som voksen. Handleplanen skal blandt andet tage stilling til uddannelse, arbejde og bolig.

Senest et halvt år før dit barn fylder 18 år, skal kommunen tage stilling til hvilken støtte, der eventuelt vil være nødvendig for, at han eller hun kan opnå samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som sine jævnaldrende. Kommunen skal vurdere, om der er behov for støtte i form af efterværn, for eksempel i form af, at anbringelsen fortsætter, eller at den unge tilbydes hjælp til egen bolig og støtte gennem en kontaktperson. Kommunen skal sammen med den unge revidere handleplanen. Støtte i form af efterværn kan finde sted indtil den unge er fyldt 23 år.

Læs mere i Børnerådets hæfte: "Om at klare sig selv – efter at man har været anbragt".

Du finder hæftet på Børnerådets hjemmeside www.brd.dk

Særligt om anbringelse uden samtykke

Selv om du som forælder med forældremyndighed ikke vil give dit *samtykke* til, at dit barn bliver anbragt, kan det blive besluttet, at barnet skal anbringes. Det kræver, at særlige betingelser er opfyldt.

Hvis kommunen vurderer, at der er åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, kan de beslutte at indstille til *børn og unge-udvalget*, at barnet skal anbringes uden samtykke. Det vil sige, at de indstiller, at barnet tvangsanbringes.

Når en sag behandles i børn og unge-udvalget gælder der særlige regler om beslutninger og om adgangen til at klage. De samme særlige regler gælder børn og unge-udvalgets behandling af sager om midlertidig overvågning og afbrydelse af samvær. Ellers er dine og barnets rettigheder i forbindelse med anbringelsen de samme, uanset om der er tale om en frivillig anbringelse eller en tvangsanbringelse.

Kommunen skal altid tilbyde dig gratis advokatbistand i forbindelse med behandling af dit barns sag i børn og unge-udvalget. Du kan selv vælge advokat. Forældre uden del i forældremyndigheden har ret til advokatbistand ved behandling af afgørelser om barnets samvær og kontakt med dem selv. Børn og unge, som er fyldt 12 år, har ligeledes ret til advokatbistand.

§ Når en anbringelse sker uden samtykke, gælder der særlige regler for behandlingen af sagen. De vigtigste forskelle er:

- Det er alene børn og unge-udvalget, der kan træffe beslutninger, der indebærer en form for tvang. Kommunen giver sin indstilling til en beslutning til børn og unge-udvalget.
- Kommunen skal tilbyde gratis advokatbistand i forbindelse med behandling af sagen.
- Inden en beslutning om tvangsanbringelse skal kommunen oplyse forældrene og den unge over 12 år om deres ret til at få aktindsigt og deres ret til at udtale sig for børn og unge-udvalget.
- Børn og unge-udvalget skal altid fastsætte en frist for, hvornår sagen igen skal behandles i udvalget. Dette kaldes *genbehandlingsfristen*, og den fastlægges, hvor længe beslutningen kan fastholdes uden at blive genbehandlet. Som hovedregel er *genbehandlingsfristen* et år, hvis barnet ikke har været anbragt det seneste år. Fristen er to år, hvis barnet er eller har været anbragt inden for det seneste år.
- Formanden for børn og unge-udvalget kan træffe afgørelser, kaldet formandsafgørelser. Det kan ske, når hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov gør, at en beslutning ikke kan afvente, at sagen behandles i udvalget.
- Selv om børn og unge-udvalget har fastsat en *genbehandlingsfrist*, kan forældre eller unge, der er fyldt 15 år, anmode om, at anbringelsen skal ophøre. Kommunen har pligt til at behandle spørgsmålet om hjemgivelse, med mindre afgørelsen er under behandling hos Ankestyrelsen eller ved retten.

Serviceovens §§ 58, 62, 68, 72, 73 og 75

Du kan klage

Når kommunen skal træffe beslutninger vedrørende dit barn, har du ret til at blive hørt, inden beslutningen træffes. Når kommunen har truffet en afgørelse, har du krav på en velbegrunderet skriftlig forklaring og en klagevejledning. Hvis du har forældremyndigheden for dit barn, har du mulighed for at klage over beslutninger, der har at gøre med følgende forhold:

- Beslutningen om anbringelse.
- Valget af anbringelsessted.
- Dit barns samvær og kontakt med dig, netværk og dit barns søskende.
- Ændring af anbringelsesstedet.
- Dit barns forhold under anbringelsen, herunder behandling (medicin, psykolog, afvænnning eller lignende) og at den unge skal tage imod et bestemt uddannelses tilbud.
- Beslutningen om hjemgivelse.
- Længden af den fastsatte hjemgivelsesperiode.
- Støtteperson og anden form for støtte til dig.

Spørg sagsbehandleren eller din *støtteperson*, hvis du er i tvivl om dine muligheder for at klage.

Hvis du vil klage, kan du ringe, skrive eller møde personligt op i kommunen. Du kan også sende en e-mail.

Du skal klage senest 4 uger efter, at du har modtaget afgørelsen fra kommunen. Klagen afleveres til kommunen, der derefter vurderer, om afgørelsen skal ændres. Hvis kommunen ikke ændrer afgørelsen, skal kommunen sende klagen videre til *Ankestyrelsen*. Dette skal ske inden fire uger efter, at kommunen har modtaget din klage.

Forældre og børns klage over valg af anbringelsessted, ændring af anbringelsessted samt hjemgivelse har opsættende virkning. Det vil sige, at kommunens beslutning som udgangspunkt ikke kan gennemføres, før sagen har været behandlet i *Ankestyrelsen*.

Du kan læse om dit barns klagemuligheder i Børnerådets pjecer.

Ved *børn og unge-udvalgets* afgørelser om tvangsanbringelse mv. gælder særlige klageregler. Læs mere på side 22.

§ Reglerne om barnets adgang til at klage fremgår af servicelovens § 167.

Klagereregler ved anbringelse uden samtykke

Ved *børn og unge-udvalgets* afgørelser om tvangsanbringelse eller væsentlige begrænsninger i samvær og kontakt mv., kan du klage til *Ankestyrelsen*.

Du kan benytte den gratis advokatbistand i forbindelse med klage til Ankestyrelsen. Dit barn, der er fyldt 12 år, kan også benytte gratis advokatbistand ved evt. klage. Advokatbistanden gælder også ved efterfølgende møde i Ankestyrelsen.

Du skal klage inden fire uger efter, at du har modtaget børn og unge-udvalgets afgørelse. Du skal sende din klage direkte til Ankestyrelsen. Disse sager skal ikke genvurderes af kommunen.

Hvis du ikke har forældremyndighed over dit barn, kan du klage til Ankestyrelsen over afgørelser, som vedrører kontakt og samvær mellem dig og dit barn. Du har ret til at se sagens akter.

Ankestyrelsen træffer på ankemøder afgørelser i alle klagesager vedrørende børn og unge, hvor børn og unge-udvalget har truffet afgørelser uden samtykke. Forældre og børn og unge, der er fyldt 12 år, inviteres til at udtale sig for Ankestyrelsen sammen med deres advokat og evt. bisidder.

Hvis Ankestyrelsen er enig i børn og unge-udvalgets afgørelse om tvangsanbringelse og om overvåget eller afbrudt samvær, kan du indbringe sagen for en domstol. I første omgang til Byretten og efterfølgende evt. til Landsretten.

I forbindelse med behandling af sagen i Ankestyrelsen har forældremyndighedens indehaver og børn og unge, der er fyldt 12 år, ret til at få dækket udgifter til transport til møder i Ankestyrelsen.

Hvor og hvem kan du spørge?

Du kan altid gå til sagsbehandleren, hvis du er i tvivl om noget. Du kan også tale med din *bisidder* eller din *støtteperson* og med plejefamilien eller medarbejderne det sted, hvor dit barn er anbragt.

FBU, ForældreLANDSforeningen

er en frivillig social forening for forældre med anbragte børn. www.fbu.dk er foreningens hjemmeside.

FBU-LINIEN

er en landsdækkende, åben og anonym rådgivning til familier, der er i kontakt med de sociale myndigheder om støtte efter *ServiceLOVEN*. Rådgivning på telefon 70 27 00 27 og på mail brevkassen@fbu.dk

DUKH, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet

DUKH er en konsulentordning, der medvirker til at sikre retssikkerheden for mennesker med handicap. Alle kan henvende sig til DUKH for at få råd og vejledning om sagsbehandling på handicapområdet. www.dukh.dk

ForældreTelefonen, Børns Vilkår

ForældreTelefonen er et anonymt rådgivningstilbud til forældre og pårørende, som ønsker råd og vejledning om børn og unge i alle aldersgrupper. www.bornsvilkar.dk

Børnerådet

har udgivet 3 hæfter til børn og unge om deres rettigheder, når de er anbragt:

Når du ikke kan bo derhjemme – om at være anbragt (8–11 år).

Når du ikke kan bo derhjemme – om at være anbragt (12–17 år).

Når du fylder 18 år – om at klare sig selv, efter man har været anbragt.

De har også udgivet en børnebog:

Nadia og Magnus flytter hjemmefra.

Børnerådets hjemmeside: www.brd.dk

Børneportalen.dk

en hjemmeside, der hjælper børn med at finde vej til rådgivning og rettigheder.

www.retsinfo.dk

Hjemmeside, hvor du finder al lovgivning.

www.sm.dk

Socialministeriets hjemmeside.

www.socialstyrelsen.dk

På Socialstyrelsens hjemmeside kan du finde denne pjece og anden viden om anbringelser af børn og unge.

www.ast.dk

Ankestyrelsens hjemmeside.

Peter var mest alene

Peter havde store problemer i skolen, både med hensyn til skolefagene og i forhold til kammeraterne. Han holdt sig meget for sig selv, og hvis der endelig var kontakt, kunne det ende i voldsomme konflikter. Da han gik i 3. klasse endte netop sådan en konflikt med, at han stak af og først viste sig på skolen igen flere dage senere.

Kommunens familieafdeling henviste Peter til en psykolog, og også forældrene blev inddraget. I familien havde de udviklet en måde at leve sammen på, der betød, at Peter fik lov at holde sig meget for sig selv og at have helt sin egen døgnrytme. Peters forældre fik tilbudt støtte og behandling fra en familierapeut med henblik på, at familien kunne bryde mønstret.

Efter en periode holdt sagsbehandleren, forældrene, psykologen og familierapeuten et fælles møde. Her anbefalede psykologen, at Peter blev anbragt på en behandlingsinstitution på grund af sine psykiske og sociale problemer. Peters forældre skulle have tilbud om fortsat terapeutisk støtte.

Forældrene og Peter besøgte institutionen og ved et efterfølgende møde med sagsbehandleren valgte forældrene at give deres samtykke til anbringelsen. De støttede sig i den beslutning til rådet fra et familiemedlem, der er læge på en psykiatrisk afdeling. Han havde de med som bisidder ved mødet med sagsbehandleren.

– Peter er psykisk meget nem at slå omkuld. Vi har da forsøgt at støtte ham, men mange gange har det virket som om, han havde det allerbedst ved at være alene. Vi kan godt se nu, at sådan kunne det ikke fortsætte, men hvad gør man? Vi vil jo gerne hjælpe ham, men kan ikke. Det håber jeg, at vi kan blive bedre til, og jeg håber også, at Peter får den hjælp, han har brug for.

Ordliste

Ankestyrelsen	Ankestyrelsen er klageinstansen på det sociale område. Ankestyrelsen tager sig af alle klager, herunder klager over tvangsmæssige beslutninger om anbringelser, begrænsninger i samvær, tvangsundersøgelse mv. Og Ankestyrelsen har det, der kaldes egendriftkompetence. Det vil sige, at Ankestyrelsen selv kan beslutte at tage sager op. Alle kan underrette – ringe eller skrive til – Ankestyrelsen, hvis de mener, at der er et barn eller en ung, som ikke bliver hjulpet ordentligt af kommunen. På deres hjemmeside kan du se, hvordan du kan gøre, og hvad Ankestyrelsen kan hjælpe med. Adressen er www.ast.dk
Bisidder	Du har ret til at tage en bisidder med til møder. Han eller hun kan være med til at støtte dig ved møderne.
Børnefaglig undersøgelse	Når kommunen er blevet opmærksom på, at et barn muligvis har problemer, der kræver en særlig indsats, skal der gennemføres en børnefaglig undersøgelse. Formålet er at afdække såvel problemer som ressourcer i familien. Barn og forældre samt netværket skal inddrages sammen med relevante fagpersoner, for eksempel sundhedsplejerske, pædagoger, lærere og andre. På grundlag af undersøgelsen vurderer kommunen, om der skal ydes en særlig indsats. Hvis det er tilfældet, skal der udarbejdes en handleplan.
Børn og unge-udvalg	Byrådet eller kommunalbestyrelsen nedsætter børn og unge-udvalget, som kan træffe tvangsmæssige beslutninger vedrørende børn og unge. Udvalget er sammensat af to kommunalpolitikere, to børnesagkyndige udpeget af statsforvaltningen og en dommer.
Genbehandlingsfristen	Genbehandlingsfristen er den periode, som fastlægger, hvor længe børn og unge-udvalgets afgørelse om anbringelse udenfor hjemmet kan fastholdes uden at blive genbehandlet. Det betyder, at afgørelsen kan være gældende i den periode, men det betyder ikke, at den skal være det. Kommunen kan tage beslutningen op til vurdering, ligesom forældre samt børn og unge, der er fyldt 12 år, kan anmode om at få beslutningen revurderet.

Ordliste

Samtykke

Samtykke betyder at sige ja til og at være indforstået med. Det er et vigtigt begreb i forbindelse med anbringelsessager, hvor forudsætningen for en del beslutninger er, at forældrene og unge over 15 år giver deres samtykke. Der skal altid være tale om et såkaldt informeret samtykke, det vil sige, at forældre og/eller den unge på 15 år eller derover, skal have en grundig information om baggrunden for en beslutning og konsekvenserne af den. Du og dit barn på 15 år eller derover kan til enhver tid trække et samtykke tilbage.

Serviceoven

Hedder officielt lov om social service. Den handler blandt andet om støtte til børn og unge og deres familier. Servicelovens afsnit om særlig støtte til børn og unge beskriver reglerne om anbringelser. De bygger bl.a. på de principper, der står i FN's Konvention om Barnets Rettigheder om, at børn har ret til at blive beskyttet, inddraget og udviklet. Der står også, at børn har ret til at blive hørt, og at de har ret til indflydelse på de beslutninger, der træffes om dem.

Serviceoven kan læses på www.retsinfo.dk

Ordliste

Støtteperson til forældre

Hvis du har forældremyndigheden, har du ret til at få tilbudt en støtteperson før, under og umiddelbart efter anbringelsen. Støttepersonens opgave er at støtte dig i samarbejdet med myndighederne omkring dit barns anbringelse. Støttepersonen er uafhængig af kommunen.

Tilbudsportalen

Tilbudsportalen på internettet rummer en oversigt over en lang række sociale tilbud, blandt andet til børn og unge med behov for særlig støtte. Her findes korte beskrivelser af alle godkendte døgninstitutioner og opholdssteder i landet. Formålet med Tilbudsportalen er blandt andet at styrke overblikket og at skabe en generel åbenhed og gennemsækelighed i tilbudene.

Det har du ret til
– til forældre, hvis barn
skal anbringes eller er anbragt

Denne pjecce henvender sig til forældre til børn eller unge, der skal anbringes eller er anbragt uden for hjemmet. Formålet er at informere forældre om de rettigheder, de har i forbindelse med en anbringelse.

Pjecen er udgivet
i samarbejde med FBU,
ForældreLANDSforeningen

Pjecen findes også på Socialstyrelsens hjemmeside:
www.socialstyrelsen.dk.

Børnerådet har lavet tre pjecer om børns rettigheder i forbindelse med anbringelse uden for hjemmet. Disse tre pjecer er målrettet børn og unge i aldersgrupperne 0–11 år, 12–17 år og 18–22 år.

Disse tre pjecer findes på Børnerådets hjemmeside
www.brd.dk

Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf. +45 72 42 37 00
info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Februar 2014

Tekst: tekstsnedkeriet
Layout: Christen Tofte Grafisk Tegnestue
Fotos: Colourbox, Nordicphotos (2, 26)
Tryk: Oberthur Technologies
ISBN: 978-87-92743-30-5